

หัวข้อสารนิพนธ์	การสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิก กลุ่มผู้ใช้น้ำ : กรณีโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยมะแกง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย (Building Partnerships for Water Management of Water User Group Members : A Case Study of Royal Development Project of Huai Ma Kae Reservoir, Chiang Rai Province)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสะสม เสงเต้ (Miss Sasom Sengtae)
ระดับปริญญา	สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ศาสตราจารย์ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ : กรณีโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยมะแกงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแบ่งปันความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ การประเมินสภาพปัญหาในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ และความคิดเห็นต่อแนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยมะแกงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 217 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าไคสแควร์ ผลการศึกษาสรุป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพทางสังคมไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีรายได้ต่อครัวเรือน/ปีมากกว่า 40,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 3 ปี สำหรับผลการศึกษาลักษณะการแบ่งปันความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ พบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับลักษณะการแบ่งปันความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะการเข้าร่วมการเลือกและแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม ขณะที่การเข้าร่วมในวิธีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการ

ควบคุมการใช้น้ำ แบ่งปันน้ำอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุมเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม ส่วนผลการศึกษากการประเมินสภาพปัญหาการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ พบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำประเมินตนเองว่ามีการวางแผนการใช้น้ำประโชยชน์จากน้ำอยู่ในระดับสูง ขณะที่การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาและบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะสมาชิกขาดการเข้าร่วมการซ่อมแซมตัวอ่าง สำหรับผลการศึกษาความคิดเห็นต่อแนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นต่อขั้นตอนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือขั้นตอนการประสานงานในการปฏิบัติการ และขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในฐานะหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ควรจัดประชุมชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้ามาร่วมแบ่งปันความรับผิดชอบ โดยจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยระหว่างเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ จัดให้มีการศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการที่ได้รับรางวัลในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำ และส่งเสริมการเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมในขั้นตอนการวางแผนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของโครงการ สำหรับการศึกษาคั้งต่อไปควรทำการศึกษากับสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการอื่น และควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหุ้นส่วนของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำ

Abstract

The study on “Building Partnerships for Water Management of Water User Group Members: A Case Study of Royal Development Project of Huai Ma Kae Reservoir, Chiang Rai Province” aims to study responsibility division of water user group members, evaluate problems of their water management, and their opinions on building partnerships. In this study, the population was 217 members of the Royal Development Project of Huai Ma Kae Reservoir. The research tool was the questionnaire and SPSS was applied in data analysis. The statistics covered percentage, and Chi-Square. The study results are summarized as follows.

Most samples were male, aged 41-50 years, had no social position, and graduated from elementary schools (Grade 4-6). Their annual household salary was higher than 40,000 baht and their membership period was more than 3 years. From the study results on their responsibility division, the water user groups paid attention on partnership division activities, especially election and group leader appointment. With regard to the study results on evaluation of their responsibility division, the water user groups evaluated their knowledge at the high level, especially planning on water benefit. In terms of the study results on a guideline on building their partnerships on water management, the overall opinion on all 3 aspects was at the moderate level. The average of opinion on participatory evaluation process was at the highest, followed by coordination process and policy and strategic planning process.

The recommendations from the study are that the Office of the Royal Development Projects Boards, as the coordination centre, should hold a meeting to clarify partnership’s importance. Activities to create officer familiarity should be set in place. Study visits to projects awarded the Water Management Reward should be held. Members should have opportunity to participate in policy and strategic planning process. In a further study, members of others water projects, including factors affecting being memberships, should be studied.